

Warszawa, grudzień 1953 r.

NR 9 Rok VIII.

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Treść numeru:

- 1/ W. BIEŻKIN . Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa .
- 2/ S p i s t r e ś c i numerów , drukowanych w r.1953.
 - a/ według kolejności wydań,
 - b/ " autorów,
 - c/ " źródeł .

W A R S Z A W A

T y t u ł o r y g i n a ł u

i ź r ó d ł o :

W. B I E Ł K I N .

"Iz opyta analiza siebiestoimosti
stroitielstwa"

" W i e s t n i k S t a t i s t i k i "

Organ cietralnogo statisticzeskogo
uprawlenja pri Sowietie Ministrow SSSR.

Nr.4. - 1953.

Gosstatizdat - Moskwa .

W. B I E Ł K I N

Starszy ekonomista Wydziału
Statystyki budownictwa inwestycyjnego
Urzędu Statystycznego miasta Moskwy.

Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa:-

Urząd Statystyczny miasta Moskwy w pracy nad statystyką budownictwa inwestycyjnego w równej mierze jak kontroli dokumentarnej i analizie danych sprawozdawczych - dotyczących wielkości wykonanych robót, liczebności robotników i pracy zarobkowej, - poświęca wiele uwagi analizie jakościowych wskaźników, a w szczególności - wskaźników kosztów własnych robót budowlanych i montażowych.

Obniżka kosztów własnych budownictwa powinna dać pokaźne środki dla pomyślnego wykonania pięcioletniego planu inwestycji.

Poziom kosztów własnych w budownictwie jest syntezą wyników wykonania planu inwestycyjnego, w zakresie zatrudnienia, mechanizacji robót budowlanych i montażowych, przestrzegania normatywów zużycia materiałów.

Urząd Statystyczny przeprowadza analizę kosztów własnych na podstawie badań sprawozdawczości: z kosztów własnych /wzór 28-ks /; z wykonania planu robót budowlanych i montażowych /wzór 1-ks /; z wykonania planu zatrudnienia w budownictwie /wzór 26-ks/; z mechanizacji budownictwa i wykorzystania maszyn budowlanych / wzór 25-ks/; z dostaw i zużycia materiałów budowlanych / wzór 27-ks/. Sprawozdania roczne przedsiębiorstw zawierają pełny materiał dla analizy kosztów własnych organizacji budowlanych.

Niezbędnym warunkiem analizy kosztów własnych - prócz badania danych statystycznych sprawozdawczości - jest poznanie przez pracowników Urzędu Statystycznego konkretnych czynników podrożenia lub potanienia kosztów budowy, zbadanie ewidencji księgowej i operacyjno-technicznej.

Analizując koszty budownictwa według danych sprawozdaw-

wyższy, niż był wtedy, gdy ustalano jednostkowe ceny kosztorysowe np: dźwigi zwykle zamienione zostały przez suwnice ; prymitywne koźły do pionowego transportu cegieł , zamieniono pojemnikami; Zmechanizowano wiele robót , które dawniej wykonywano ręcznie . Dlatego nie można ograniczać się do porównania faktycznych wydatków z wydatkami przewidzianymi w tej pozycji kosztorysu.

Podniesienie poziomu mechanizacji prowadzi do tego , że nakłady w pozycji "Eksploatacja maszyn budowlanych" z reguły przewyższają normatywy kosztorysu. Zrozumiałym jest, że mechanizacja robót budowlano-montażowych musi wywrzeć wpływ na obniżkę kosztów, przewidzianych w innych pozycjach , a w szczególności wpłynąć na zmniejszenie nakładów na robociznę i materiały. Jednak niesłusznym byłoby twierdzić, że podrożenie pozycji "Eksploatacja maszyn budowlanych" jest wynikiem li-tylko podniesienia stopnia mechanizacji. Często podrożenie jest wynikiem niedostatecznego wykorzystania na budowach maszyn i mechanizmów. Zagadnienie wykorzystania mechanizmów może być zbadane na podstawie danych "sprawozdania z mechanizacji budowy i wykorzystania maszyn budowlanych " /wzór 25-ks/.

Porównując dane pierwszej części tego sprawozdania w roku sprawozdawczym z danymi roku ubiegłego można ustalić, o ile podniósł się poziom mechanizacji w zasadniczych rodzajach robót budowlano-montażowych. Według danych drugiej i trzeciej części tego sprawozdania, można ustalić stopień wykorzystania maszyn i mechanizmów w przerobie i w czasie.

Wśród pozycji bezpośrednich wydatków , pozycja "Inne nakłady bezpośrednie" jest najbardziej zespoloną . Danymi dotyczącymi wielkości poszczególnych nakładów wykazywanych w tej pozycji , ani danych o przyczynach przekroczeń lub oszczędności wydatków - w porównaniu do normatywów kosztorysowych nie zawiera ani bieżąca, ani roczna sprawozdawczość". Z tych względów analiza nakładów wykazanych w pozycji "Inne nakłady bezpośrednie" jest możliwa jedynie na podstawie materiałów , uzyskanych podczas kontroli przedsiębiorstwa.

Materiały kontroli wykazują , że jedną z głównych przyczyn podrożenia w tej pozycji są dość częste przewozy zewnętrzne i w granicach placów budowy . Wielkość nakładów na przewozy zewnętrzne i na terenie zależy np. od tego, jak są rozmieszczone na miejscu budowy przedsiębiorstwa, wykonujące elementy budowlane, półfabrykaty;

gdzie są magazyny i inne tymczasowe budynki - gdzie znajdują się kamieniołomy, bocznice itp. Zbędne przewozy zewnętrzne i między obiektami budowy powodowane są w wielu przypadkach złą pracą przedsiębiorstwa, zarówno pod względem produkcyjnym jak i zaopatrzeniowym.

Nieoszczędne zużycie środków na opłatę prądu i wody, zła gospodarka energią elektryczną - jest również jednym z elementów podrożenia w pozycji "Inne bezpośrednie wydatki". Podczas kontroli jednego z przedsiębiorstw stwierdzono np., że na budowie domów mieszkalnych była niewłaściwie zorganizowana gospodarka prądem elektrycznym. Na budowie nie było liczników. Przedsiębiorstwo płaciło za prąd, nie według faktycznego zużycia, lecz według globalnej mocy produkcyjnej zużytej przez mechanizmy i urządzenia. Spowodowane w ten sposób podrożenie wyniosło znaczną sumę. Inne przedsiębiorstwo budowlane nie zainstalowało we właściwym czasie wodociągów. Przywożono wodę w cysternach i noszono ją ręcznie, co powodowało dodatkowe nakłady.

W analizie kosztów własnych na specjalną uwagę zasługują koszty ogólne. Koszty te są jeszcze bardzo wysokie w budownictwie. Wiele przedsiębiorstw budowlanych przekracza normatywy wydatków ogólnych, ustalonych urzędowo. Głównym czynnikiem, powodującym wzrost kosztów ogólnych jest niewykonanie planu inwestycyjnego. Koszty te zawierają takie pozycje jak np. wydatki administracyjno-gospodarcze, komunalne, dodatkowe dopłaty do robocizny itd. Są to nakłady niezależne od stopnia wykonania planu inwestycyjnego. Wysokość kosztów ogólnych jest zasadniczo ustabilizowana, a wobec tego udział kosztów ogólnych w sumie kosztów własnych przy wykonaniu planu inwestycyjnego z nadwyżką - zmniejsza się, a przy niewykonaniu planu wzrasta. To też największe przekroczenia w stosunku do ustalonych normatywów kosztów ogólnych wykazują przedsiębiorstwa, które nie wykonują planu.

Analizując koszty ogólne należy mieć na uwadze, że wysokość ich w kosztorysie, /wykazywana w drugiej części sprawozdania wg. wzoru 23-ks / może się różnić od planu, zatwierdzonego przez ministerstwo /według III części tego samego sprawozdania/. Pomimo jednolitych normatywów kosztów własnych - zatwierdzonych urzędowo

dla danego Ministerstwa - limity na ten cel otrzymują poszczególne przedsiębiorstwa budowlane w skali zróżnicowanej.

Jak zaznaczyliśmy, dla dogłębnej analizy kosztów własnych należy - równolegle z badaniem sprawozdań, -otrzymywanych przez urząd statystyczny - opierać się na danych z kontroli poszczególnych organizacji budowlanych. Pracę nad analizą kosztów własnych przy kontroli tych organizacji przeprowadza się w następujący sposób :

Przed wszystkim dla analizy kosztów własnych trzeba mieć dane o nakładach w pozycjach na roboty budowlane i nakładach na montaż instalacji, nie globalnie - jak to ma miejsce w aktualnych sprawozdaniach wzoru 28-ks - a osobno. Wynika to stąd, że - jak wykazały badania w szeregu organizacji budowlanych - roboty montażowe w porównaniu z budowlanymi są bardzo rentowne. Wskutek tego średnia, /przeciętna / otrzymana z dodania wyników robót jednych i drugich, nie daje rzeczywistego obrazu o ich kosztach.

Odrębne dane o koszcie robót budowlanych i odrębne o montażowych w poszczególnych pozycjach nakładów można otrzymać z księgowości, o ile dana organizacja budowlana księguje nakłady na roboty budowlane, na montaż konstrukcji metalowych i na montaż urządzeń na oddzielnych kontach.

Podczas kontroli jednego ze Zjednoczeń, badając osobno koszty robót budowlanych i osobno robót montażowych okazało się, że na robotach budowlanych były znaczne przekroczenia kosztów robocizny, a na robotach montażowych znaczne oszczędności. Oszczędności te pokrywały przekroczenia funduszu płac na robotach budowlanych. W ten sposób sumaryczne dane w nakładach na roboty budowlane i montażowe mogą prowadzić do fałszywych wniosków.

Po ustaleniu wysokości wydatków osobno na roboty budowlane i osobno na montażowe - analizujemy te wydatki według poszczególnych pozycji.

Kolejność analizy dokumentów ewidencji wstępnej jest taka sama, jak przy analizie materiałów sprawozdawczych.

Do analizy kosztu materiałów potrzebne są faktury /frachty /, na zasadzie których ustala się koszt materiału u dostawcy. Koszt ten porównujemy z wartością, wykazaną w kosztorysie. Od wartości kosztorysowej odejmujemy różnicę, wynikłą z obniżki cen hurtowych materiałów, wprowadzonej na zasadzie uchwał Rządu.

Analiza na podstawie dokumentów pozwala też ustalić koszt materiałów, wydobywanych z kamieniołomów i koszt elementów budowlanych, wykonywanych w przedsiębiorstwach pomocniczych organizacji budowlanej. Koszt tej produkcji ustalamy z rachunków księgowości analitycznej, prowadzonej oddzielnie dla każdego rodzaju produkcji. Porównanie kosztu materiałów i elementów budowlanych, wyprodukowanych w pomocniczych przedsiębiorstwach organizacji budowlanej - z ich ceną sprzedażną w przemyśle i z ceną kosztorysową / po odjęciu obniżki uchwalonej przez rząd / pozwala na ustalenie rozmiaru oszczędności lub przekroczeń w tej części nakładów.

Analiza na podstawie dokumentów pozwala też porównać odległości, przewidziane w normatywach z faktyczną odległością transportu materiałów. W tym celu porównuje się odległość przewozu przewidzianą w kosztorysie - z odległością faktyczną, wykazaną w listach przewozowych.

Przy kontroli przedsiębiorstw budowlanych, korzystających z usług przedsiębiorstw samochodowych, będących na rozrachunku gospodarczym, faktyczną odległość przewozu towarów ustala się według dwukierunkowych opłat za przewóz.

Dla analizy wydatków na robociznę wykorzystuje się zlecenia.

Analiza wydatków na fundusz płac, przeprowadzona na podstawie dokumentów, pozwala wykryć przyczyny przekroczeń na tych odcinkach, na których nie dałoby się ich ujawnić, tylko na zasadzie sprawozdawczości. Tak np. kontrola zleceń na roboty betoniarskie i murarskie, przeprowadzona w jednej z organizacji budowlanych wykazała, że robocizna za donoszenie cegły do miejsca układania muru znacznie przewyższa normatywy kosztorysowe, pomimo, że na budowie był dźwig wieżowy, który,

jak wiadomo, umożliwia transport pionowy i poziomy. Analiza danych, zawartych w zleceniach wykazała, że dźwig nie był należycie wykorzystany. Niedostateczne wykorzystanie dźwigu było jedną z przyczyn, które spowodowało podrożenie robót na tej budowlu w pozycji kosztów "Zasadniczy fundusz płac na robociznę".

Do analizy wydatków za eksploatację maszyn budowlanych używa się następujących dokumentów ewidencji techniczno-operacyjnej i księgowej: raport maszynisty; rachunki za eksploatację maszyn budowlanych, należących do organizacji składającej sprawozdawczość; opłaty za wynajem i dzierżawę maszyn budowlanych od bazy; Podział na wydatki na eksploatację własnych maszyn budowlanych i na wydatki, związane z wynajmem maszyn.- daje bardzo ciekawy materiał do analizy, którego nie można otrzymać ze sprawozdawczości. Różne są czynniki wpływające na wysokość jednych i drugich wydatków. Wydatki na eksploatację własnych maszyn budowlanych zależne są nie tylko od intensywności ich wykorzystywania ale i od właściwej konserwacji; natomiast wydatki na dzierżawę określa czasokres, a więc zależą również całkowicie od intensywności wykorzystywania maszyn.

Podczas kontroli organizacji budowlanych dla dokonania analizy kosztów własnych należy badać nie tylko dokumentację ewidencyjno-statystyczną - ale i planową, jak na przykład plany organizacyjno-technicznych zamierzeń. Plan organizacyjno-technicznych zamierzeń jest podstawą planu obniżki kosztów własnych w budownictwie i planu akumulacji. Przedsiębiorstwa budowlane, planując zamierzenia organizacyjno-techniczne winny obliczyć efekt ekonomiczny, podając oszczędność w każdej pozycji, na której winno się ją osiągnąć. Dlatego sprawdzając podstawę zamierzeń, mających wpłynąć na obniżkę kosztów własnych, zapoznajemy się z planem zamierzeń organizacyjno-technicznych i ich realizacją.

Przy zestawieniach i przy analizie kosztów własnych w budownictwie powstają trudności, wywołane niedokładnością i niedoskonałością instrukcji C.U.S.^{x/} ZSRR dotyczącej sprawozdawczości z kosztów własnych /wzór 28-ks/. Niedawno zmieniono wzory sprawozdań z kosztów robót budowlanych i montażowych; w drugiej części tego wzoru we wszystkich pozycjach wprowadzono nowe wskaźniki - wydatki według kosztów planowanych. Lecz ~~nienawskazówek~~ jak się wypełnia te

rubryki. Powoduje to chaos ponieważ przedsiębiorstwa budowlane różnorodnie robią zestawienia sprawozdawczości według wzoru Nr. 28-ks. Obniża to jakość sprawozdań z kosztów własnych. Trzeba koniecznie ulepszyć instrukcję o zestawianiu sprawozdawczości z kosztów własnych budownictwa.

Najważniejszym zadaniem służby statystycznej jest podniesienie poziomu analizy materiałów statystycznych ; wykorzystanie tych materiałów dla wyciągnięcia praktycznych wniosków , dla wykrycia niewykorzystanych dotychczas rezerw. Więcej uwagi należy poświęcić badaniu kosztów własnych w budownictwie na podstawie danych sprawozdawczych.

=====

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE" R o k 1953

Spis treści artykułów, zamieszczonych
w r. 1953. / w kolejności wydań /.

Nr.	A u t o r	T r e ś ć n u m e r u
1.	Kuperman	Drogi przyspieszenia rotacji środków obrotowych organizacji budowlanych .
2.	Wołczegerskij - Rejnin	Rezerwowość w projektach i kosztorysach i walka o oszczędne rozwiązania projektowe.
3.	Winogradow	Inwestycje w planie piątej pięciolatki i zadania statystyki inwestycyjnej.
3.	Kustow	O sumach zwrotnych z kosztorysów budowy.
4.	Szer	Możliwości obniżania kosztów budowy.
4.	Krumholz-Perelman	O sumach zwrotnych w kosztorysach inwestycyjnych.
5.	Rubinstein-Grinszpan	Środki obrotowe w budownictwie wykonywanym systemem gospodarczym.
5.	Sizikow	Lepiej wykorzystywać wewnętrzne zasoby w budownictwie.
6.	Babickij	Uporządkować sprawozdawczość w budownictwie.
6.	Kartużanskij	Organizacja prawna budownictwa inwestycyjnego w ZSRR .
7.	Szumow	Usunąć niedociągnięcia w rozliczeniach za urządzenia w budownictwie.
7.a.	Zwierjew	Budżet Państwa ZSRR na rok 1953 i zadania systemu finansowego.
8.	Braude	Umowy dotyczące budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
9.	Biełkin	Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa.

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE" rok 1953.

S p i s t r e ś c i artykułów, drukowanych w r.1953.
/według autorów /

Nr.	A u t o r	T r e ś ć artykułów
6.	Babickij	Uporządkować sprawozdawczość w budownictwie.
9.	Biełkin	Z doświadczeń analizy kosztów własnych budownictwa .
8.	Braude	Umowy dotyczące budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
5.	Grinszpan Rubinstein	Środki obrotowe w budownictwie wykonywanym systemem gospodarczym.
6.	Kartużanski	Organizacja prawna budownictwa inwestycyjnego w ZSRR.
4.	Krumholz Perelman	O sumach zwrotnych w kosztorysach inwestycyjnych .
1.	Kuperman	Drogi przyspieszenia rotacji środków obrotowych organizacji budowlanych .
3.	Kustow	O sumach zwrotnych z kosztorysów budowy.
2.	Wołczogorski Rejnin	Rozrzutność w projektach i kosztorysach i walka
5.	Sizikow	Lepiej wykorzystywać wewnętrzne zasoby w budownictwie.
4.	Szer	Możliwości obniżania kosztów budowy.
7.	Szumow	Usunąć niedociągnięcia w rozliczeniach za urządzenia w budownictwie.
3.	Winogradow	Inwestycje w planie piątej pięciolatki i zadania statystyki inwestycyjnej.
7a.	Zwieriew	Budżet Państwa ZSRR za rok 1953 i zadania systemu finansowego.

"ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE " rok 1953.

Zródła z których korzystano w r.1953 .

Nr.issz.	Tytuł wydawnictwa.	Nr.ich	A u t o r.
3.	Finansy i Kredit SSSR.	1.	Kustow.
4.	" " " "	2.	Szer.
4.	" " " "	3.	Krumholz- Perelman.
5.	" " " "	4.	Rubinstein- Grinszpán .
5.	" " " "	4.	Sizikow.
6.	" " " "	5.	Babickij.
7.	" " " "	7.	Szumow.
7a.	" " " "	3.	Zwierjew.
3.	Wiestnik Statistiki	6/1952	Winogradow
9.	" "	4/1953	Biełkin
1.	Gospłanizdat książka		Kuperman
3.	Gosjurizdat "		Braude
6.	Izdatielstwo Laningradzkogo Uniwersitieta im. Żdanowa -książka		Kartużanski j
2.	Gos.Izdat.Litieratury po stroitielstwu i architiekturnie	"	Wołozegorski j- Rejnin

